

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoCsp/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122208540
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122208540.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX B. E., zastúpená Mgr. Ondrejom Barnom, advokátom, so sídlom Zámocká 529/34, 091 01 Stropkov, IČO: 52 824 837, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpený Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 600,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 19Csp/135/2022 – 56 zo dňa 18.07.2023 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok okrem výroku, ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.
- II. Žalobkyňa m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 19Csp/135/2022 – 56 zo dňa 18.07.2023 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 300,- eur v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej istiny (III. výrok).

2. Žalobkyňa sa žalobou domáhala voči žalovanému zaplata prmeraného finančného zadostučinenia (ďalej aj ako „PFZ“) vo výške 600,- eur, pretože v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod spisovou značkou 14Csp/217/2018 bola ako žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná, pričom žiadala vydať bezdôvodné obohatenie pre bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. Súd prvej inštancie zároveň vyhlásil za neprijateľné až 2 zmluvné podmienky použité žalovaným v zmluve, ktorú s ňou uzavrel.

3. Žalovaný s návrhom nesúhlasil s tým, že považuje nárok za nedôvodný a neprimeraný, nakoľko žalobkyňa nepreukázala, aby žalovaný svojim konaním porušil kumulatívne ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa a osobitného právneho predpisu, nakoľko predpokladom uplatnenia tohto inštitútu je podľa žalovaného to, aby aspoň potenciálna hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinností vznikla, inak nie je čo reparovať. Žalovaný tiež namietal, že predmetom konania nebolo uplatnenie porušenia práv alebo povinností, ale výlučne vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že žalobkyňa považovala úverovú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov, preto nie je možné dospieť k záveru, akého porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom číslo 250/2007 Z. z. a osobitnými predpismi sa žalovaný na žalobkyni dopustil. Podľa žalovaného žalobkyni nielen žiadna ani potenciálna ujma nevznikla, ale naopak získala najvýhodnejší úver, aký by jej neposkytla žiadna banka.

4. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením obsahu spisu sp. zn. 14Csp/217/2018 a zistil tento skutkový stav:

- žalobkyňa sa žalobou doručenou dňa 15.11.2018 sa v konaní vedenom pod spisovou značkou 14Csp/217/2018 domáhala voči žalovanému povinnosti vydať jej bezdôvodné obohatenie vo výške 66,24 eur s prísl. a taktiež určiť neprijateľnosť zmluvných podmienok.

- rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 20. decembra 2019 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. júna 2020, č. k. 20CoCsp/17/2020 - 103 bolo rozhodnuté, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 66,24 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 30.11.2018 do zaplataenia a zároveň súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a. s., k Úverovej zmluve, č. 10129227, zo dňa 31.10.2014 v § 1 Hlavy 11. „Sankcie účtované v dôsledku Vášho omeškania,“ v znení: „Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať a Vy ste povinný(á) nám uhradiť poplatok za upomienku vo výške 5 EUR v prípade prvej upomienky a 12 EUR v prípade druhej a ďalšej upomienky“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a. s., k Úverovej zmluve, č. 10129227, zo dňa 31.10.2014 v § 2 Hlavy 11. „Sankcie účtované v dôsledku Vášho omeškania,“ v znení: „Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať zmluvnú pokutu vo výške 17 EUR, ktorú musíte uhradiť“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

- z odôvodnenia uvedených rozhodnutí vyplýva, že súd posúdil úverovú zmluvu uzavretú medzi stranami sporu dňa 31.10.2014 ako bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu, že táto neobsahovala obligatórne zákonné náležitosti a to uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti úveru, ktorý mal byť vyjadrený konkrétnym dátumom, taktiež zmluva neobsahuje predpoklady použité pre výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN). Súd zároveň poukázal na to, že by bol žalovaný akýmkoľvek spôsobom skúmal bonitu žalobkyne z hľadiska jej výdavkov a aj z tohto dôvodu súd posúdil úver za bezúročný a bez poplatkov. V súvislosti s neprijateľnými zmluvnými podmienkami súd poukázal na skutočnosť, že o totožných zmluvných podmienkach rozhodol súd rozsudkom vo veci 9C/137/2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 24.11.2016 a ktorým určil neprijateľnosť týchto zmluvných podmienok, a tiež zdôraznil, že poplatky za upomienky, resp. zmluvná pokuta neboli individuálne dojednané v samotnej zmluve, ale vyplývajú iba z úverových podmienok, ktoré ani žalovaný nepodpisuje a ktoré predstavujú rozsiahly text na 18 stranách. Rozsudok nadobudol právoplatnosť, v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu dňa 23.07.2020.

5. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval § 3 ods. 5 tretia veta Zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súd úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti týmto zákonom osobitnými predpismi zodpovedá.

6. Ohľadom námietok žalovaného o nedôvodnosti žaloby a nespĺnení podmienok zákona pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, súd prvej inštancie poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 371/2018, ktorý uvádza, že v prípade spotrebiteľskej legislatívy je popri gramatickom výklade namieste použiť aj výklad teologický v súlade so zmyslom právnej úpravy, ktorý je v tomto prípade determinovaný princípom potreby zvýšenej ochrany spotrebiteľa. Ten vychádza z požiadavky korektných spotrebiteľských zmlúv voči spotrebiteľom, zo zákazu zneužívania dominantného postavenia dodávateľa a zákazu používania zmluvných podmienok, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

7. Súd prvej inštancie v kontexte skutkového stavu zisteného z rozhodnutí súdov, ktoré skonštatovali porušenie spotrebiteľského práva vo vzťahu k žalobkyni, aplikoval aj rozhodnutie číslo 48/2022 zverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod číslom 4/2022, podľa ktorého pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z. je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu.

8. Preto súd prvej inštancie skonštatoval, že sa žalovaný dopustil pri uzavretí spotrebiteľskej zmluvy porušenia spotrebiteľských práv žalobkyne tým, že do zmluvného vzťahu, ktorý žalobkyňa nemohla ovplyvniť, zaviedol dve neprijateľné zmluvné podmienky, pričom súd v pôvodnom konaní, túto skutočnosť konštatoval. Napriek tomu ale žalovaný nielenže neponúkol žalobkyňu žiadnu satisfakciu vo vzťahu k nej, ale aj po rozhodnutí súdu si nepriznáva žiadne pochybenie svojho konania vo vzťahu k spotrebiteľke, dokonca tvrdí, že je poskytol úver za najvýhodnejších podmienok. Základ nároku bol pre súd prvej inštancie nepochybne daný a na tieto skutočnosti prihladol aj pri voľnej úvahe pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia. Výšku primeraného finančného zadosťučinenia súd prvej inštancie stanovil aj s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax pri takýchto neprijateľných zmluvných podmienkach na sumu 150,- eur za každú, teda spolu vo výške 300,- eur, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

9. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovení § 255 CSP s poukazom na ustálenú prax súdov, podľa ktorej zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konaniach, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku, preto treba žalobcu považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný základ čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie a to proti výrokom, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyňu PFZ a ktorým bol žalobkyňu priznaný nárok na náhradu trov konania, podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku.

11. Žalovaný považuje rozhodnutie za nedôvodné, neprimerané a nepodložené. Hoci súd prvej inštancie poukázal na rozsudok, v zmysle ktorého bol žalovaný povinný vydať bezdôvodné obohatenie 66,24 eur a súčasne súd vyhlásil dve zmluvné podmienky za neprijateľné, pričom zdôraznil, že uvedené neprijateľné podmienky neboli voči žalobcovi ani aplikované. Ďalšou skutočnosťou, ktorú bolo potrebné podľa žalovaného v konaní zohľadniť je to, že žalobkyňa mal okrem žalovanej úverovej zmluvy so žalovaným uzatvorenú aj ďalšiu úverovú zmluvu, z čoho je zrejmé, že žalobkyňa nemala problém s produktmi žalovaného a opakovane ich rada využila. Podľa žalovaného žalobkyňa si bola vedomá, že si na základe úverovej zmluvy berie spotrebiteľský úver, z ktorého veriteľ požaduje platiť úroky a poplatky, pričom ich výška a celková čiastka splatná spotrebiteľom bola v úverovej zmluve uvedená, žalobkyňa so zmluvnými podmienkami súhlasila, na základe čoho zmluvu podpísala a neskôr aj plnila. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, že neprijateľné zmluvné podmienky boli voči nej aplikované, ani že jej spôsobili akúkoľvek ujmu vo sfére rodinného, súkromného a spoločenského života. Žalovaný súčasne prezentoval názor, že zákonné vymáhanie splnenia povinností, ku ktorým sa žalobkyňa vedome a dobrovoľne v zmysle úverovej zmluvy zaviazala, jednoznačne nemôže spĺňať kritérium na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v priznanej výške 300,- eur.

12. Žalovaný ďalej s citáciou ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. poukázal, že predpokladom toho, aby súd mohol priznať primerané finančné zadosťučinenie je skutočnosť, že spotrebiteľove práva a povinnosti sú porušené a sám vyvíja iniciatívu ako túto situáciu odvrátiť a zabezpečiť si súdnym rozhodnutím ochranu, pričom spotrebiteľove práva a povinnosti však úverovou zmluvou uzatvorenou so žalovaným neboli žiadnym spôsobom poškodené a spotrebiteľ žiadne poškodenie práv neprezentoval, keďže predmetom konania vedeného pod sp. zn. 14Csp/217/2018 bolo výlučne vydanie bezdôvodného obohatenia vyhlásenie neprijateľných zmluvných podmienok. Ďalej žalovaný uviedol, že len samotné porušenie zákona č. 250/2007 Z. z. nestačí, ale súčasne je potrebné preukázať aj porušenie práv alebo povinností ustanovených inými predpismi. Podľa žalovaného len konštatovanie, že uzatvorená úverová zmluva nemá náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, nemožno považovať za porušenie práv a povinností, ktoré by mali za následok poškodenie spotrebiteľa, nakoľko pre spotrebiteľa z toho vyplynula len výhoda, že poskytnutý úver je pre neho bezúročný a bez poplatkov. Z uvedeného pre žalovaného vyplýva, že vyhlásením úverovej zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí žiadna škoda spotrebiteľovi nevznikla, práve naopak, získal výhodu bezúročného a bez poplatkového úveru, ktorý by mu neposkytla žiadna banka ani iná inštitúcia. Ak by na základe takejto skutočnosti malo byť spotrebiteľovi priznané ešte aj primerané finančné zadosťučinenie, žalovaný je toho názoru, že výklad právnej normy § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. nie je správne

aplikovaný. Preto primerané finančné zadosťučinenie nemôže slúžiť ani k neprimeranému finančnému obohacovaniu sa spotrebiteľov.

13. Žalovaný zopakoval, že to bola práve žalobkyňa, ktorá si o poskytnutie úveru žiadala, s výškou poskytnutého úveru bola oboznámená, taktiež si bola vedomá, že si berie spotrebiteľský úver, z ktorého si veriteľ uplatňuje úroky a poplatky, pričom s celým týmto procesom žalobkyňa ako klient vedome a dobrovoľne súhlasila podpisom úverovej zmluvy, preto je pre žalovaného nepochopiteľné, aby výhodu v rýchlom získaní finančných prostriedkov, ktorú jej žalovaný poskytol, pretočil na „ujmu“, resp. „hrozbu ujmy“, za ktorú požaduje primerané finančné zadosťučinenie. V danom prípade žalobkyni žiadne, ani len potenciálne riziko ujmy nehrozilo, ale z celého zmluvného vzťahu so žalovaným sa snaží len vyťažiť výhody a finančné prostriedky. Podľa žalovaného súdy by nemali spotrebiteľov zbavovať zodpovednosti za svoje záväzky a následne im ešte priznať primerané finančné zadosťučinenie. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany, preto je podľa žalovaného v konaní nevyhnutným skúmať aj hľadisko primeranosti uplatneného nároku. Žalobkyňa doposiaľ žiadnym spôsobom nepreukázala, v čom pocítoval porušenie svojich zákonných práv alebo povinností, aké to malo pre neho dôsledky, v čom vidí odôvodnenosť požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia až v hodnote 300,- eur.

14. K výške primeraného finančného zadosťučinenia žalovaný poukázal na aj na rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 18.04.2023 v konaní vedenom pod sp. zn. 24Csp/1/2023, ktorým súd dal do porovnania výšku finančného zadosťučinenia žalovaného z dôvodu nedodržania obligatórnych náležitostí v úverovej s výškou bolestného v zmysle prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z. z.. Vzhľadom k výške bezdôvodného obohatenie vyplatenie sumy vo výške 300,- eur považuje žalovaný za neprimerané, nedôvodné, nepreukázané. Žalovaný počas celého trvania úverového zmluvného vzťahu od žalobcu požadoval len plnenie zmluvných povinností, ku ktorým sa slobodne a vážne zaviazal pri podpise zmluve. Takéto konanie jednoznačne nemožno vyhodnotiť ako porušenie práv a povinností žalobcu zo strany žalovaného, ktoré by zakladalo nárok na vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia. K primeranosti výšky priznaného finančného zadosťučinenia poukázal žalovaný na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.09.2020 sp. zn. 9Co/36/2020. Žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 18.07.2023 sp. zn. 19Csp/135/2022 v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konania, prípadne, aby rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania.

15. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie žalovaného a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozsudku (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

16. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného, v odvolacom konaní bol preskúmaný len napadnutý výrok, ktorým súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel v spojení s výrokom o trovách konania a preto druhý výrok rozsudku v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť.

17. Žalovaný podal odvolanie z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, teda že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

18. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je

významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Zistený skutkový stav vychádza z procesnej aktivity strán sporu, ktoré počas súdneho konania pred súdom prvej inštancie na preukázanie svojich tvrdení navrhli dôkazy.

19. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

20. Žalobkyňa sa žalobou domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia podľa ust§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. vo výške 600,- eur, teda 300,- eur ako primerané finančné zadosťučinenie za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku.

21. Podľa poslednej vety ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Predpokladmi pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a zároveň úspešný uplatnený nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nie len podľa zákona č. 250/2007 Z. z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch prípadne iných predpisov prijatých na ochranu spotrebiteľov.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenal, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (pozri uznesenie NS SR, sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016). V súvislosti s výkladom samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, odvolací súd tiež poukazuje na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

23. V danej právnej veci mal aj súd prvej inštancie jednoznačne za preukázané, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14Csp/217/2018 si žalobkyňa úspešne uplatnila svoje práva ako spotrebiteľ, pričom v rozsudku zo dňa 20.12.2019 zaviazal žalovaného nielen na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale zároveň určil dve zmluvné podmienky za neprijateľné (a teda neplatné) vychádzajúc zo spotrebiteľského vzťahu na základe úverovej zmluvy zo dňa 31.10.2014, ktorá bola posúdená ako spotrebiteľská zmluva. Uvedené znamená, že žalobkyňa ako spotrebiteľ si úspešne uplatnila svoje práva proti žalovanému ako dodávateľovi, ktorý sa v dôsledku nedodržania zákonných povinností voči spotrebiteľovi bezdôvodne obohatil, a zároveň súd prvej inštancie konštatoval neprijateľné zmluvné podmienky. Preto nie je dôvodná námietka žalovaného, že pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia neboli splnené zákonné predpoklady. Pre priznanie nároku tiež nie je podľa odvolacieho súdu relevantné, či voči žalobkyni žalovaný uplatnil alebo neuplatnil neprijateľné podmienky, keďže dôležité je, že vôbec si ako dodávateľ finančnej služby dovolil v úverovej zmluve takéto neprijateľné podmienky uviesť.

24. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy. V prejednávanom prípade možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré spôsobilo priamu finančnú ujmu spotrebiteľovi. Na odstránenie tohto nepriaznivého stavu musela žalobkyňa absolvovať súdne konanie, v ktorom sa domohol úspešne práva na vrátenie týchto finančných

prostriedkov a navyše sa domohla aj určenia neprijateľnosti zmluvných podmienky koncipovaných žalovaným.

25. Na tomto mieste odvolací súd považuje uviesť, že bol to práve žalovaný, ktorý nepostupoval s odbornou starostlivosťou a koncipoval obsah zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom do nej neuviedol všetky náležitosti vyžadované zákonom (§ 9 zákona o spotrebiteľských úverov) alebo dojednával také podmienky, ktoré odporovali zákonu (poplatky za upomienky, zmluvná pokuta), pričom žalobca ako spotrebiteľ obsah takejto zmluvy ovplyvniť nemohol. Každý spotrebiteľ má právo, aby mu na podpis bola predložená taká zmluva, ktorá obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom.

26. Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 7Co/35/2018 zo dňa 26.6.2018 skonštatoval, že „žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy platila pri spotrebiteľských úveroch úprava zakazujúca veriteľovi od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky v zmluve o spotrebiteľskom úvere neuvedené. Tento zákonný zákaz zo strany žalovaného dodržaný nebol. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za inkasovanie úrokov a poplatkov, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol, nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom inkasuje úrok a poplatky, ktoré v súlade s v tom čase účinnou právnou úpravou požadovať nemohol, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť preberaním úroku a poplatkov neuvedených v zmluve o spotrebiteľskom úvere a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený.“

27. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu, pričom nie sú stanovené žiadne kritéria pre určovanie jeho výšky. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Odvolací súd tiež poukazuje, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že primerané finančné zadosťučinenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru odvolacieho súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Uvedené závery plne korešpondujú s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019.

28. Odvolací súd poukazuje na svoju rozhodovaciu prax, podľa ktorej pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia berie do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jeho sociálny či rodinný život, ale zohľadňuje aj postoj spotrebiteľa. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia predstavuje doplnkovú ochranu spotrebiteľa, ktorú z explicitného znenia zákona nemožno stotožňovať s úspešne uplatneným právom (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/114/2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/179/2018 zo dňa 31.01.2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/115/2018 zo dňa 29.01.2019)

29. Odvolací súd je tiež aj toho názoru, že poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán sporu má byť vyvážené a nemôže slúžiť nepriemeranému finančnému obohacovaniu spotrebiteľa. V dôsledku konania žalovaného žalobkyňa musela chrániť svoje spotrebiteľské práva súdnou cestou, s čím súvisí vynakladanie prostriedkov a času na vyhľadanie odbornej pomoci. Nie je snád ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní. Odvolací súd tiež pripomína, že žalobkyňa nebola jediným spotrebiteľom, ktorý sa domáhal či už vydania bezdôvodného obohatenia alebo určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky (rozsudky všeobecných súdov zverejnené na portáloch slov-lex.sk alebo na Ministerstva spravodlivosti SR), a teda

aj žalovaný, ak by dobrovoľne upustil od nedovoleného konania a prejavil voči svojim klientom čestnosť a snahu napraviť protiprávny stav, k súdnym konaniam vedených zo strán spotrebiteľov by vôbec nemuselo dochádzať.

30. Žalobkyňa svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila len svojou úspešnosťou v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a tým, že si uplatňuje satisfakciu za porušenie jeho práv ako spotrebiteľa. Čo sa týka primeranosti priznanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia, odvolací súd sa nestotožňuje s námietkou žalovaného, že ide o neprimeranú sumu, keďže bolo jednoznačne konštatované porušenie spotrebiteľských práv zo strany žalovaného a tiež treba dodať, že výška priznaného primeraného finančného zadosťučinenia vychádza z úvahy súdu, pričom podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné tento nárok prirovnávať k nároku na bolestné, ktoré sa určuje podľa diametrálne odlišných zákonných kritérií. Taktiež nie je dôvodné brať do úvahy tú skutočnosť, že žalobca sám požiadal o úver a podpisom zmluvy súhlasil s podmienkami, keďže je zrejmé, že žalobkyňa znenie zmluvných podmienok ovplyvniť nemohla. Preto odvolací súd je toho názoru, že priznaná suma 300,- eur zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi satisfakciu a mala by odradiť dodávateľa od ďalšieho prípadného porušovania práv spotrebiteľov.

31. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v sporovom konaní vždy jedna strana sporu úspešná a druhá strana neúspešná. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola procesná strana (žalobca, i žalovaný) pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

32. Podľa odvolacieho súdu skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného teda neboli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, preto odvolanie žalovaného z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán k veci, výsledky vykonaného dokazovania, a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na zistený skutkový stav, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Rozsudok preto nemožno považovať ani za nepresvedčivý. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, aj čo do súvisiaceho rozhodnutia o trovách konania pred súdom prvej inštancie.

K trovám konania

33. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

34. V civilnom sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní. Ak mala strana plný úspech vo veci, prizná sa jej tiež celá náhrada nákladov konania, ak mala strana len čiastočný úspech, náhrada nákladov bude pomerne rozdelená. Ak je úspech a neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

35. Avšak v danom prípade ide o konanie, kde je potrebné rozlišovať úspech čo do základu uplatneného nároku a čo do výšky, pretože výška PFZ v týchto sporoch závisí od úvahy súdu v dôsledku posúdenia okolností jednotlivého prípadu. „Nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Žalobcu je nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku). Žalobcovi teda bude priznaná náhrada trov konania z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške“ (pozri Števček, M., Ficová S., a Baricová, J. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 926)

36. Podľa stabilnej rozhodovacej praxe konania, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, predstavujú výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia (nie základu uplatneného nároku). Pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporovej strany (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti). Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií, jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti), a to ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume strana uplatňovala. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. (pozri napr. rozsudky Krajského súdu v Prešove napríklad sp. zn. 13Co/49/2018 zo dňa 28.1.2019, 24Co/49/2017 zo dňa 22.2.2018, 18Co/92/2018 zo dňa 16.01.2019)

37. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania priznal žalobkyni ako úspešnej strane v rozsahu 100% z priznanej výšky primeraného finančného zadostučinenia s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

38. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP)) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.